Hepatit C - provtagning och handläggning

Hitta i dokumentet

Syfte
Bakgrund
Genomförande
Patientavgifter och registrering
Kostnadsställe
Dokumentation
Uppföljning
Behandling
Referenser och bilagor
Uppdaterat från föregående version

Syfte

Rutinen beskriver provtagning, handläggning och uppföljning avseende hepatit C i Region Halland. Syftet är att säkerställa att alla med hepatit C identifieras och erbjuds behandling, uppföljning samt stöd för att undvika återsmitta efter behandling. Målet med arbetet är att eliminera hepatit C i Halland i enlighet med den nationella elimineringsplanen för hepatit C.

Bakgrund

Hepatit C orsakas av ett virus som sprids via blod mellan människor. Smittan är globalt sett utbredd och vanlig men i Sverige är förekomsten relativt låg. Smittöverföring kan ske via blod (smittsamt blod förs in i blodbanan på annan person, t ex via intravenöst missbruk), sexuell kontakt (risken för överföring vid samlag är dock låg) och genom överföring från gravid kvinna till barnet under graviditet och förlossning (risken för detta är liten, ca 5%). Smittöverföring inom vården är numer nästan eliminerad i de länder som testar blodprodukter och har goda hygienrutiner men förekommer fortfarande i vissa delar av världen.
I Sverige testas alla blodprodukter för hepatit C sedan 1992. Vanligaste smittvägen i Sverige är idag intravenöst narkotikamissbruk.
Inkubationstiden är 1-3 månader. Hepatit C-virus (HCV) orsakar inflammation i levern och för majoriteten blir infektionen kronisk vilket innebär risk för levercirros och levercellscancer. Effektiv behandling med s k direktverkande antiviraler riktade mot hepatit C finns numer tillgänglig och innebär att den stora majoriteten av alla som behandlas uppnår bot. Detta minskar risken för leverskada och gör att smittsamheten upphör. Direktverkande antiviraler mot hepatit C ges som en tablett dagligen i (8-) 12 veckor och innebär extremt sällan biverkningar av den grad att behandlingen avbryts. Den effektiva, biverkningsfria behandlingen som kan erbjudas innebär att också personer som tidigare valt att avstå behandling av rädsla för biverkningar bör informeras om de nya behandlingsmöjligheterna.

WHO fastställde 2015 målet att till år 2030 eliminera hepatit C och B som allvarliga hot mot folkhälsan. Sverige har antagit detta mål och en nationell arbetsgrupp (NAG) för hepatit har arbetat fram en nationell Plan för eliminering av hepatit C.

Genomförande

Provtagning för hepatit C

I Region Halland ska kostnadsfri provtagning för Hepatit C erbjudas följande personer, även om de sökt av en annan orsak (om de inte testats sedan senaste risktillfället).

- **Personer med risk för HCV-smitta genom injektioner eller missbruk, dvs personer som**:
  - någon gång injicerat droger eller dopingpreparat*.
  - söker vård med alkohol eller substansrelaterad problematik (inklusive intoxikationer).
  - är eller har varit intagna inom Kriminalvården*.
  - piercat/tatuerat sig under icke sterila förhållanden*.
- **Personer med risk för sexuellt överförd HCV-infektion såsom:**
  - män som har sex med män, med högriskbeteende för sexuell smitta*.
  - personer som säljer sex mot ersättning*.
  - sexualpartners till personer med HCV-infektion.
- **Personer med risk för transfusionsöverförd smitta eller mor-barn smitta såsom:**
  - personer som har fått blodprodukter före 1992 i Sverige eller övriga Västeuropa, Nordamerika, Japan, Nya Zeeland, Australien. För övriga länder; alla som kan ha fått blodprodukter, t ex i samband med operation, oavsett tidpunkt.
  - barn till mödrar med hepatit C.
- **Personer med tecken på leversjukdom såsom personer med:**
  -förhöjda transaminaser (ASAT, ALAT) samt personer med gulsot, leverfibros/cirros, levercancer.

- **Personer med annan blodsmitta såsom personer med:**
  - Hepatit B-infektion eller hiv.
- **Övriga:**
  - mödrar till barn med hepatit C.
  - migranter och andra nyanlända*.
  - personer som tidigare testats positivt för hepatit C där utläkning aldrig bekräftats med blodprov.
  - personer som önskar testa sig, utan angiven orsak.

*dessa personer bör samtidigt erbjudas provtagning för HIV och hepatit B
**högriskbeteende innebär t ex mottagare av analsex utan kondom eller fisting, gruppsex och kemsex.

Diagnostik
Screeningprov för hepatit C görs genom provkod *Hepatit C antikropp*. Antikroppar uppträder vanligen inom 3 månader från smittotillfället. Ett positivt antikroppstest kan inte skilja på akut, kronisk eller utläkt infektion eftersom antikroppar kan kvarstå under lång tid (år) även efter utläkt/behandlad infektion. Ett positivt screeningtest ska därför kompletteras med ett PCR-prov med provkod *Hepatit C RNA* som kan påvisa eventuellt virus (HCV-RNA). Ett positivt HCV-RNA innebär att personen har en aktiv infektion med cirkulerande virus i blodet och är smittsam.

I de fall antikroppar mot hepatit C påvisas gör mikrobiologen försök att analysera även för RNA-påvisning. I de fall blodvolymen i röret är för liten för denna uppföljande analys krävs dock nytt prov, detta framgår då på svarsremissen.

För uppföljande analys, eller om en person varit positiv för hepatit C tidigare, ska provkod Hepatit C RNA användas för att avgöra om individen har aktiv infektion.

Vid provtagning måste alltid en behandlande läkare på enheten anges på remissen som därmed blir ansvarig för hantering av analysresultatet.
Se Analysförteckning - Vårdgivare (regionhalland.se)

Patientavgifter och registrering

Hepatit C är en allmänfarlig sjukdom vilket innebär att provtagningen för hepatit C ska vara avgiftsfri för patienten oavsett orsak till provtagning.
Enligt smittskyddslagen ska sedan även all påföljande provtagning, vård och behandling för hepatit C vara avgiftsfri för patienten. Besöket registreras i VAS och under betalsätt anges SMIL (smittskyddslagen).

För detaljer, se Lagar, regler och definitioner - Avgiftshandboken - Vårdgivare (regionhalland.se)

Kostnadsställe

Vid provtagning för hepatit C, liksom för andra prover som tas på misstanke om infektion, bekostas det första provet av provtagande vårdenhet. Fortsatt provtagning, smittspårning och uppföljning av smittbärarskap för Smittspårningspliktiga sjukdomar enligt Smittskyddslagen belastar ett centralt konto (Organisation: 891055, uppdrag: 3163). Prover som märks med Smittskydd kommer belasta detta centrala konto.

Dokumentation

När anmälan enligt smittskyddslag har utförts i SmiNet ska dokumentation ske i patientens journal under sökord: *Anmälan enl lag* – val: *Smitta*

Uppföljning

Vid positivt HCV-RNA ansvarar behandlande läkare (läkaren som står på provtagningsremissen) för
- att personen informeras om provsvaret och att vård och behandling för hepatit C är kostnadsfritt för personen.
- att förhållningsregler ges (se smittskyddsblad)
- att smittspårning initieras.
- att anmälan till Smittskydd Halland görs i SmiNet
- att remiss skrivs till Infektionskliniken för bedömning av leverskada samt erbjudande om behandling mot hepatit C (se rutin Handläggning hepatit C på infektionskliniken).

Behandling

Behandling mot hepatit C ordineras av infektionsläkare via Infektionsmottagningen efter klinisk bedömning och värdering av eventuell fibros/cirros och annan komorbiditet. I vissa fall sköts behandlingen via annan enhet såsom sprututbytesmottagningarna eller kriminalvården, då i nära samarbete med infektionsläkare som ordinerar behandling

Referenser och bilagor

För medarbetare i Region Hallands verksamheter hittas lokala relaterade styrande dokument på Intranätet.
Analysförteckning Region Halland

Nationell elimineringsplan – plan för eliminering av hepatit C

Region Halland

Konsekvensbeskrivning för nationell elimineringsplan för hepatit C

Uppdaterat från föregående version

2025-05-08
Provkod: I stället för tidigare hänvisning till VAS står det: Screeningprov för hepatit C görs genom provkod *Hepatit C-antikropp.*
Tillägg av: För uppföljande analys, eller om en person varit positiv för hepatit C tidigare, ska provkod *Hepatit C RNA* användas för att avgöra om individen har aktiv infektion.